

La casa dei doganieri

Tu non ricordi la casa dei doganieri
sul rialzo a strapiombo sulla scogliera:
desolata t'attende dalla sera
in cui v'entrò lo sciame dei tuoi pensieri
e vi sostò irrequieto.

Libeccio sferza da anni le vecchie mura
e il suono del tuo riso non è più lieto:
la bussola va impazzita all'avventura
e il calcolo dei dadi più non torna.

Tu non ricordi; altro tempo frastorna
la tua memoria; un filo s'addipana.

Ne tengo ancora un capo; ma s'allontana
la casa e in cima al tetto la banderuola
affumicata gira senza pietà.

Ne tengo un capo; ma tu resti sola
né qui respiri nell'oscurità.

Oh l'orizzonte in fuga, dove s'accende
rara la luce della petroliera!

Il varco è qui? (Ripullula il frangente
ancora sulla balza che scoscende ...)

Tu non ricordi la casa di questa
mia sera. Ed io non so chi va e chi resta.

La casa dels duaners

Tu no recordes la casa dels duaners
penjada a l'estimball, al cim del faralló:
desolada t'espera des del vespre
en què hi entrà l'eixam dels teus pensaments
i s'aturà inquiet.

Anys fa que el garbí fujeteja els vells murs
i el so del teu riure ja no és feliç;
la brúixola emfollida gira a l'aventura
i el càlcul dels daus ens desorienta.

Tu no recordes; un altre temps destorba
la teua memòria; un fil es descabdella.

A una vora m'agafe encara; però s'allunya
la casa i, a la teulada, el penell
fumat giravolta sense pietat.
Puc agafar-me; però tu romans sola
i no respires ací en la foscor.
Oh horitzó en fuga, on s'encenen
a voltes els fanals del petrolier!
És aquest el pas? (la maror sacseja
encara la timba que s'esllavissa...)
Tu no recordes la casa d'aquesta
nit meua. I jo no sé qui va i qui resta.

Versió en català: [Maria Folch](#) & [Josep Porcar](#)

[Elena Tardonato](#) recull unes comentari de Montale sobre aquest poema:

«El vaig escriure per a una estiuejant que va morir molt jove. Pel poc temps que va viure. Potser ella no sabia ni tan sols que jo existia, però cobra a poc a poc dimensions fantasmals en el record. Un vent malèfic del present ho arrossega tot tenyint el passat de llunyania, d'incertesa: la brúixola, el riure, el joc de daus, el penell, l'horitzó que fuig "Io non so chi va e chi resta", i sorgeix el dubte de si allò viscut fou alguna vegada veritat, d'ignorar qui se'n va i qui es queda. Des del començament, una imatge va desallotjant i substituïnt l'altra, i tot acaba en una fuga incerta en la qual no aprofita de res guardar en la memòria ni una vora del fil de tot allò viscut.»